

Uredništvo in uprava:
Strossmajerjev trg 1 / Tel. št. 73

Leto XXIV

Št. 45.

Kranj, 9. novembra 1940.

Izhaja vsako soboto
Naročnina: celoletno din 40,
polletno din 20, četrtletno din 10

Mladino v naše domove!

Ljudski dom v Kranju se dovršuje. Dela gredo h koncu in nekateri prostori so že pripravljeni, da sprejmejo našo mladino. Odpira se novo, razširjeno torišče kranjske mladine, vključene v sestav raznih društev, ki vzgajajo in izobražujejo slovenski narod.

Mladina, mnogovrstne so naloge, ki ti jih nalaga sedanji čas! Ko vse kipi in vre po Evropi, ko bijejo narodi nesmiljen boj za obstanek, ko se ruši staro in zida novo, ko stremi ves svet po nečem novem in boljšem, ti, mladina, ne smeš stati ob strani!

Bodočnost je mladine!

Nejasna leži pred nami in kakor v megli vstajajo pred nami obrisi bodočega človeka. Ne vemo še, ali bo dober ali slab, ali bo zmaterializiran do skrajnosti ali bo stremel k višjim ciljem. Vnanja oblika sveta nam je še nejasna. Kakor most vre človeštvo in težko je reči, kdo bo ostal na vrhu kakor pena, ki jo kletar posname in odvrže. Že se zbirajo črni oblaki nad ljudstvom razkropljenim po svetu, nad ljudstvom, ki mu je bilo nekdaj dano, da spozna svoj veliki dan, pa ga ni spoznalo in ga je Bog raztepel po svetu. Nevihta je prišla nadenj in tudi udarila je vanj, toda ne bo ga pokončal svet, pokončal ga bo noirani razkroj in propad vsakega posameznika, ki se je zastrpljavoč svojo okolico, pri tem sam okužil.

Kaj bo odločevalo o bodoči ureditvi družabnega reda? Ni še jasno. Morda bo skupnost nad poedincem, morda poedinec nad skupnostjo. Kakšni interesi bodo usmerjali svet? Narodnostni, gospodarski, politični, svetovnonazorski?

Način življenja, ki ga bo osvojil svet sedaj, bo preizkušala na svoji koži mladina, ki bo došla in prišla vjeti v svoje roke. Zato pa mladini ne sme biti vseeno, kaj bo prinesla bodočnost, kaj se bo rodilo iz kaosa današnjih dni. Ne sme samo gledati in fatalistično pričakovati, kaj bodo stari ustvarili in potem to sprejeti kot stvar, ki se ne da več predrugačiti. In potem, ko bi bilo prepozno, bi spoznali zamujeno, trkali bi se na prsa in preklinjali svojo nezahorlost in neustaljenost v dnehi, ko bi bilo mogoče kovati si usodo pa lastnih koristih.

Kuj železo dokler je vroče! Mnogi so spoznali to in se po tem tudi ravna: Od severa prihaja mrzli val komunizma, ki s svojo hladno, brezbožno roko sega po izmučenih, od trpljenja zlomljenih ljudeh in bi končno z zadostno armado zajel svet od Arktide do Antarktike. Drugi propovednik je vstal iz osrčja Evrope in že trosi v svitu eksplozij svojo idejo po Evropi. Vstajajo pa še drugi preroki v vseh delih sveta in zbirajo somišljenike v svoje tabore.

Kje pa je torej pot, na katero naj stopi slovenska mladina? Po kateri poti naj hodi odločno in brez kolebanja, brez ozira na desno in levo? Odgovor je težak in ni težak. Eden vodnik je nad nami, ki čuje in nas varje, da ne zablodimo, ki tehta naša dejanja in nas presoja. Drugi vodnik pa je naš mali, žilavi narod, ki je ohranil svojo osnovno bit skozi vekove robitva in potujčevanja, ki je ostal v svojem jedru zdrav in nepokvarjen, ki bo ohranil vse to tudi za naprej v vsakršnih, še nepredvidenih situacijah.

Stara so že ta načela, po katerih naj hodi zavedna slovenska mladina, pa vendar spet in spet nova, kajti vedno

Norci ali zločinci?

Res vse prav lepo in rožnato. Človek bi skoraj vzel popotno palico v roke in krenil tja, kjer se cedi med in mleko, kjer žive vsi v lepi slogi, v enakosti.

Nova Indija Koromandija je na vidiku. Vendar so nam komunisti odkrili državo na svetu, ki je socialno in družabno na višku! Delavci so gospodje, oblačijo se sijajno, delajo malo. Tam ni več ponižanih in razžaljenih, ni bede in lakote, vsi imajo dosti dela, če drugod ne, v koncentracijskih taboriščih. — Frazé kar naprej, lepo zveneče krilatice.

Pa bi se človek odpravil na pót v sovjetski raj, če bi se od tam ne vračali taki, ki so dolgo tam živeli in trpeli, ki so uživali vse dobrote komunizma, pa niso zdržali in so pobegnili. Spet se je vrnil nek delavec in povedal, kar je na lastne oči videl, na svoji koži preizkusil.

Mož, Bobovnik se piše, je izučen mehanik iz Vuhreda pri Dravogradu in se po 18 letih vrača iz Sovjetske Rusije. Leta 1922. je odšel z doma v tedanjo Avstrijo, se prihotopil na Češko in bil od tam pripeljan s posebnim transportom beguncev preko Poljske v Rusijo. Dobil je delo v Leningradu v veliki tovarni za izdelovanje radijskih aparatov. Kot vajenec je dobival v začetku mesečno 250 rubljev, pozneje kot izučen delavec 300 in na koncu 500 rubljev. Plača je na prvi pogled čisto lepa, toda če se primerja s cenami življenjskih potrebščin, pa je naravnost beraška.

Bobovnik je podrobno navajal, kaj stanejo v Leningradu najvažnejše potrebščine: obleka stane 850 rubljev, srajca 20 do 30, plašč 350 do 600, čevlji 110 rubljev, meso stane 6 do 15 rubljev, maslo 16 do 28 rubljev, sladkor 6, kruh 3, moka 5,80, najslabša moka 2,80 rubljev. V gostilnah stane kosilo 3 do 5 rubljev, v restavraciji 15 rubljev. Liter vina stane 18 rubljev, vrč piva pa 1 rubelj, 25 cigaret stane 6 rubljev. Najcenejši so v Rusiji še časopisi. Vstopnice za kino stanejo 3 do 4 rublje, za gle-

dališča 10 rubljev, za športne prireditve 2 rublja. Pri takšni draginji se ne more od plače prav nič prihraniti, pa tudi ničesar privoščiti. Zadnje čase pa primanjkuje zelo obleke, perila, čevljev, ker se vse blago uporablja samo za vojaštvo.

Bobovnik je bil do nedavnega zaposlen vedno v isti tovarni za radijske aparate. Ker spada ta industrija v vojaško važne panoge, v katerih inozemci zadnje čase ne smejo več delati, so tudi Bobovnika odpustili, oblasti pa so ga izgnale. Vrnil se je preko Nemčije ter se je na Dunaju prijavil pri politični policiji, ki ga je obdržala v zaporu, mu vžela vse dokumente in ostalo, kar je imel pri sebi, ter ga potem pri št. Ilju spravila na našo stran meje.

O ostalih razmerah v Sovjetski Rusiji Bobovnik ni vedel veliko povedati. Vse tovarne so pod vojaško stražo, vstop je dovoljen le na podlagi posebne legitimacije. Po vsej državi vlada strah pred saboterji in špijoni. Mladi delavci so zadovoljni, ker starih, lepših časov niso nikoli poznali ter mislijo, da je po vsem svetu tako ali še slabše kakor v Rusiji. Starejši rod pa se še spominja, da se je nekdaj delavstvu bolje godilo, da je bil zaslužek lepši ter življenje cenejše. Vse tovarne so v rokah države, vodijo jih pa židje, ki imajo poysod v Rusiji prvo besedo.

Takole govorijo oni, ki se vračajo domov po tolikih letih in so bridka nasprotja vsem komunističnim slavošpevom. Mnogo jih je že prišlo in se prihajajo, izgarani in otopeli, bedne priče sovjetskega raja. Ne gre pa to našim komunistom v račun. Nobeden, še tako kričec primer jih ne predrami in zresni, da bi začeli objektivno gledati na resnično stanje. Kako naj to imenujemo? Ali so norci, da ne vidijo resnice, ali pa zločinci, ki v svoji zlobnosti hočejo zapeljati ljudstvo v nepremišljena dejanja.

Gorje pa tistim, ki hočejo narod poučiti, ga posvariti pred rdečo nevarnostjo, ji strgati z obraza krinko! Pred leti je govoril v našem Ljudskem domu delavec, ki se je prav tako vrnil iz Rusije. Dvorana je bila nabito polna in med stalnimi obiskovalci si opazil tudi nove obraze. Naši rdečkarji so hoteli na vsak način dobiti od govornika tak odgovor, ki bi odgovarjal njihovim težnjam in ciljem. Toda žal se jim ni posrečilo, kajti ubogi delavec ni vedel

povedati takih stvari o „slovanski matjaski“, ki bi bile njej v prid. Hudo jim je moralo biti, ko jim je govornik jasno in odločno priporočil, naj gredo v „raj“ na zemlji, pa bodo doživeli pekel že na zemlji.

Nezaslišano, da bi kdo mogel tako govoriti o najsocialnejši državi Evrope! Treba je najti vzrok in krivca. Seveda je bil to spet naš g. dekan Škerbec. On je iztaknil delavca nekje tam v Sibiriji in ga pozval domov, da bo tu govoril proti komunizmu. Milijon, da cel milijon mu je poslal, da je prišel domov in pustil vse dobrote ruske dežele in komunističnega raja. In za eno predavanje je dobil cel milijon, samo da bi služil v kapitalistične in staroverske namene.

Dosti zaenkrat. Zalostno je dejstvo, da so v najbolj kritičnem času na delu tako razdiralni elementi. Ko bi se morali strniti v delu za narod in državo, se najdejo ljudje, ki rušijo to, kar so trezni ljudje s težavo pridobili. Kdo bo zaslepljenec strgal obvezo z oči? Morda res šele tisti strašni polom, ki ga snujejo in pripravljajo s svojim zakotnim in destruktivnim delom.

Proč s pajzelní!

Popravek

Z ozirom na članek „Proč s pajzelní“ v zadnji številki „Gorenjca“ Vas kot bivši lastnik gostilne v Prešernovi ulici prosim, da priobčite v prihodnji številki sledeči popravek:

Ni res, da se je pri občinski seji glasovalo o tem, ali je potrebno, da se otvori nova gostilna na Mesnem trgu, tam kjer je bila že nekoč uknjena zakotna gostilna, res pa je, da ta gostilna ni bila ne zakotna, ne uknjena ampak sem jo sam prostovoljno in brez vsakega pritiska odjavil na pristojnem mestu.

Ni res, da lokal ne odgovarja ne sanitetnim in ne policijskim predpisom za gostilno, ampak je res, da je lokal najmodernejše urejen in da je bil pravilno kolavdiran od pristojnih sanitetskih kakor tudi policijskih oblasti in od istih tudi priznan kot odgovarjajoč vsem zahtevam časa in oblasti.

Ni res, da so se v lokalni že vršili prekrški zoper policijske predpise, res pa je, da se niso nikdar vršili prekrški zoper policijske predpise v tem lokalni.

Ni res, da je morala oblast ukiniti obrat, res pa je, da oblast ni nikdar uknjala tega obrata.

Stanko Kapušin.

Op. ured. Za one, ki se za zadevo zanima, jo, nekaj pripomb prihodnjič!

znova jih pozabljamo in gledamo po tujih vzorih. Zdimo se premajhni samim sebi in zdi se nam, da nimamo pravice živeti samostojno in svobodno. Tuje in nezdrave ideje nam mešajo glave. Proč z njimi! Saj imamo svoje lastne in edino pravilne smerice, svojo domovino, svojo državo. Kaj bi nosili svojo svobodo naprodaj in podtkali svoj vrt tujevi peti.

Kako pa bomo ohranili svojo narodnost, svojo moč, odkod črpali življenjski pogum? Kje naj se usposobimo v mladosti, da bo naše delo imelo kaj uspeha kdaj pozneje? Kje naj se udejstvujemo, da bomo imeli kaj vpliva na potek sedanjih usodnih dogodkov?

Ozrite se malo okoli sebe, pa boste videli! Katero zgradbo so si sezidali naši predniki poleg cerkve in šole? Prosvetni dom! Dom, ki naj nadaljuje izobraževalno in kulturno delo po šoli, dom,

kjer naj črpa naš narod svoje duhovno bogastvo. V njih si krepí mladina duha in uri telo. Fantovski odseki in dekliski krožki so namenjeni specialno mladini. Tja gredo vsi, ki imajo dobro voljo, da postanejo kdaj sposobni in vredni sinovi svoje domovine, ki bodo znali tudi poprijeti za delo v narodov blagor.

Krepico si duha in telo, kajti eno kot drugo nam je tako nujno potrebno, če hočemo kdaj kovati usodo sami; če nam jo bodo kovali drugi, nam ne bo posebno v korist.

Vrata prosvetnih domov se odpirajo, vrste slovenskih fantov in deklet vas čakajo. Složno bomo gradili naš narodni dom, branili ga propada. Ne bomo se dali zapeljati od kogar koli, kakor ena družina bomo gledali mirno na vrenje okoli nas in z dostojanstvenim mirom prenašali tegobe, da nas bo nova doba našla pripravljene in dozorele.

Neizkušena mladost je doba zablod. Brez dobrega vodstva bi mlad človek kaj kmalu zašel na stranpota, izgubil bi se narodu in cerkvi. Odpadali pa so od tega občestva vedno, odpadajo in še bodo odpadali. Toda takih ne rabimo v svojih vrstah, takih, ki v svoji kratkovidnosti ne vidijo pedenj pred seboj, ampak hitijo za hipnimi koristmi, za ugodjem, za brezdeljem. Ne bodi taka, mladina! Pojdi v Prosvetne domove, napolni jih, da bodo pretni, izobrazijo se, izoblikuj si značaj, ojekleni si voljo, delaj požrtvovalno Bogu v čast, narodu v korist! Le tako boš mogla kdaj reči: „Doraščali smo v težkih časih, ko se je krhala naša enotnost, ko so odpadali naši sinovi, ko so silili tuji vplivi k nam, ko je bila naša domovina v nevarnosti. Živeli smo v tistih časih in prebrodili smo jih, stisnjenih zob smo gradili, ko so druge podirali, in zgradili smo si lep, prijeten dom.“

Obnova tržiškega vodovoda in še kaj

Preskrba prebivalstva z dobro pitno vodo je gotovo ena najvažnejših nalog občine. Oč tega zavisi zdravje občanov, snaznost kraja in tudi v gospodarskem oziru je voda neprecenljive važnosti. Tujec, ki pride v kraj, pre- soja vodo in če je dobra, jo pohvali, obratno je pa lahko nezadovoljen in zagrenjen odide. Kako neprijetno je bilo do sedaj za prebivalce, ker je pozimi ob mrazu in v poletnih me- scih suše primanjkovalo vode v višje ležečih krajih. Da, celo hišni posetniki v sredi mesta so tarnali, češ da že v drugem ali celo v prvem nadstropju nimajo vode.

Za g. župana in upravo je bilo vodovodno vprašanje zelo mučno. Bile so pritožbe, očita- nja in sumnjičarja. Temu je bilo treba napra- viti konec. Današnja občinska uprava si je nadela nalogo, da hoče to vprašanje vestransko in temeljito rešiti. K hitri rešitvi tega vprašanja je pa sililo drugo, to je tlakovanje in regulacija ceste ter hodnikov skozi mesto. Reševati se je pričelo pravzaprav oboje hkratu, tlakovanje ceste in obnova vodovoda. K delu je pripomogla tudi država in banovina. Na najvišjih mestih je občinska uprava našla dovolj razumevanja. Pri občanah se je večkrat čutilo nekako omalovaževanje, kar je bilo vzrok, da pripravljala dela niso potekala preveč hitro. Za trasiranje tlakovanja ceste je moral priti naravnost od ministrstva za zgrad- be odločen ukrep, nakar se je šele premaknilo z mrtve točke. Za obnovo vodovoda je prisko- čila na pomoč hišna uprava z osebjem li- drotehničnega oddelka in tudi z gotovino. Do sedaj je odobrila — na prošnjo občine in na osebno intervencijo g. župana 64.000.— din. Pod prejšnjimi režimi nismo čuli, da bi kdaj banovina ali država naklonila tako izdatno voto za občino Tržič.

Občina sama si je izposlovala pri Banovin- ski hranilnici posojilo 300.000.— din. Ker je pri nas upravni aparat preveč birokratičen, je moralo preteči več mesecev, preden je gotovina prišla. Ko je bilo poskrbljeno za denar, je

obč. uprava naročila cevi, 680 m v Storah pri Celju, 1.100 m pa pri tvrdki Schneider & Verovšek, ki jih je dobavila iz inozemstva. Treba je bilo čakati par mesecev, da so cevi prišle v Tržič. Nato so bila razpisana dela, za- kar so zopet predpisani termini, ki se jih je treba držati. Ves postopek, od prvih priprav pa do razpisa del je trajal nad 1 leto in tako smo srečno prijadrali do jeseni, ko se je pri- čelo z izkopavanjem starih in polaganjem no- vih cevi.

Dela na glavni progi se bližajo koncu. Ne- katerim to ni všeč. Zato so trosili najrazličnej- še vesti med ljudi. Delajo se so močno za- skrbljene, kako bodo dobivali prebivalci vodo za časa montaže. Poudarjali so, kakšna krivi- ca se godi hišnim gospodarjem z novimi pri- ključki, češ da so to nepotrební stroški. Naj- bolj debela je bila pa govorica, da bo voja- štvu preprečevalo prekopavanje ceste, zaradi česar bodo dela popolnoma zastala. In potem bi lahko pokazali na neprevdnost občinske uprave. Do sedaj se take želje naivnih ljudi niso uresničile. Sicer pa gotovi ljudje pridno nadzirajo obnovitveno delo. Pri tem se po- sebno udeležujejo gospodje iz prejšnjih ob- činskih uprav. Opazili so jih več, ki so hodili gledat, kakšni odcepi vodijo v usnjarsko to- varno „Runo“, ker so bili prepričani, da je ona največji potrošnik, pa niso mogli nič napačne- ga ugotoviti. Vprašamo jih pa, kako so oni vodili kontrolo leta 1928, ki se je polagala druga cev, da niso prišli na odcep, o katerem so vedno trdili, da obstoji. Vse to povemo ra- di tega, ker v svoji strankarski zagrozenosti ne vidijo, koliko s takimi govoricami škodujejo, ali pa so zlobni tako, da hočejo vsako dobro delo preprečiti samo zato, ker ga vršijo drugi mesto njih.

Tako, povedali smo marsikaj, toda ta dopis še ni odgovor Jutrovemu dopisniku, ki se je oglašil 31. oktobra, ker njemu hočemo teme- ljiteje odgovoriti.

Še ena podražitev

Draginja raste. Skoraj vse življenjske po- trebine so se že podražile in še nikjer ne vidimo konca temu navijanju cen. Mnogo je bilo že prigovarjanja, pritožb in godrnjanja čez poamezne trgovce, čez producente, pa tu- di čez javne oblasti. Nismo pa dolejš čuli, da bi se bil kdo pritožil proti podražitvi one stvari, ki gre zlasti pri Slovencih dobro v pro- met — proti podražitvi vina.

Čisto neopazno se je podražilo, brez hrupa. Prav pošteno to zrastle cene alkoholnih pija- čam in zgleda, da se bodo višale še kar na- prej. A zvesti vinski bratci prenašajo to prav s stoicnim mirom. Začeli bodo pač drugje var- čevati? omislili si bodo manj obleke, (ker je predrag), jedli bodo manj in slabše, pa bo na ta način le ostalo še za kak četrt. Pri tem pa ne mislijo, da bodo s tem sebe in svojo oslabele deco po svoji krivdi izpostavili propadu.

Pred krakim sem stal na postaji, kjer je baš čakal potniški vlak, da odpelje. Bila je nedelja zvečer in vlak je bil poln. Na pre- hodu med dvema vagonoma se je drenjalo ne- kaj fantov in deklet. Neki mladič od tiste dru- žebe pa je govoril, govoril neprestano, govoril hitro, govoril glasno, vmes pa se mu je mar- škaj prav prijetno in blagodoneče kolenilo. Zlasti sem si zapomnil tle njegove besede: „Moka je po devet, olje po petdeset — gk — in obojega — gk — ni niti dobiti. Vino je pa po — gk osemnajst in dosti ga je — gk. To- rej bomo pili od zdaj naprej samo — gk — vino!“

To je bil mlad človek, ki je že zapisan al- koholu za vse življenje. — Ali ni prav sedaj čas, da nekoliko omejimo naše tradicionalno slovensko pijanstvo. Draginja nas pritiska in ne ostaja nam sredstev za zapravljanje. Vino

se je podražilo in zaključek naj bo — ne bomo ga več pili!

Zveza fantovskih odsekov je proglasila me- sec november za mesec treznosti. Vsi člani se bodo vzdržali ta mesec opojnih pijač in tako preizkusili svojo voljo, svojo duhovno moč. Če bodo fantje ta mesec dobro zdržali, bo treznost tudi zanjeprej ena najlepših odlik te naše organizacije. Umestna stvar je ta pokret v mladinski organizaciji, kajti s treznostjo je treba začeti pri mladini. Če se Janezek ne bo navadil pijače, če ne bo smatral, kako je fejt, ko moško sedi pri litru in nato ves omo- ten kolovratiti proti domu, če se bo Janezek tega varoval, potem tudi Janez ne bo pijaneč. Naj se slovenskim fantom v duhu pridruži tudi ostala slovenska mladina in naj skuša zaježiti val pijanstva pri nas.

Zgrešeno je mišljenje, da človek v vinu najde pozabljenje in veselje. K vragu tisto neokusno pijančko veselje, ki ima za posledico glavobol in želodčne težave, prazno denarnico in nezmogljivost za delo. Stvari pa, ki smo jih ob vinu pozabili, nam naslednji dan toliko te- žje stojijo pred očmi in glodajo še huje.

Ne iščimo tovrstne zabave, zabavo iščimo doma pri svoji družini. Njej se bolj posvetimo, zanjo trdujmo in družina bo postala krepka osnovna celica naroda. Kogar pa le ne zdrži doma, naj išče razvedrila pri naših društvih, na njihovih prireditvah, ki so poučne, zabav- ne in — poceni.

Trezen slovenski narod bo bogat, zdrav in moralno neoporečen. Postavimo zdaj, ko je treznostni mesec ZFO, tudi mi svojo voljo na tehnično in odpovedno se varljivim užitek- om pijače — enkrat za vselej. In kolikor nam bo podražitev alkohola pomagala pri tem samo- premagovanju, v toliko jo bomo nekoč blago- slavljali.

Ob pričetku športne in prosv.-kulturne sezone

Razmišljanja za kraje v območju večjih industrijskih podjetij.

Naše razmišljanje, ki ga bomo po potrebi še večkrat razvijali in nadaljevali, naslonimo na obče znano dejstvo, da se kapital oz. in- dustrija povsod z vsemi močmi trudi, da bi dobila pod svoj vpliv javno mnenje. Danes se to dogaja največ po tisku, športu in pro- sveti.

Ta trud izvira najprej iz nagnosti sile sa- moohranitve kapitalizma. To se pravi, da kapi- talizem dobro čuti, da se javno mnenje lahko obrne nekoč proti njemu. Vsak se pa boji smrti in kapitalizem tudi. Zato žrtvuje velike vsote, da si pridobi javno mnenje ali da ga vsaj tako vodi, da ni naperjeno proti njemu. Drug vzrok za prizadevanje kapitalizma po

vplivu na javno mnenje moramo iskati v sve- tovnonazorni usmerjenosti in razboritosti lastnikov industrije in kapitala. Lastniki in- dustrije so ljudje in imajo kot taki tudi kak svetovni nazor. Nekateri so svetovnonazorno tako razgibani, da poženejo celo svojo in- dustrijo v boj za lastni svetovni nazor. In to se spet pravi, da skušajo vplivati na javno mnenje.

Malenkostno in celo napačno bi zato največkrat sodili, če bi mislili, da imajo pri sve- tovnonazornem izživljanju kapitala glavno krivdo ali zaslugi kak izvirajoči organi v industrijskih podjetjih. Takšni organi (n. pr. uradniki) so navadno le orodje višjih sil in osebnosti, ki večkrat niti niso v tovarni. Za svoje delo so plačani. Plačani (nagrajeni) so

tem bolj, čim bolj so sposobni vršiti naloge ali želje onih višjih sil. Ako se tak uradnik poleg tega, da je plačan za tako delo, tudi osebno sklada z nazori svojega gospodarja, je potem toliko bolj sposoben za svoj posel. V kolikor vrši tak človek samo plačano delo, se zdravemu čutu sicer gabi in stidi, toda vseeno ne smemo pozabiti, da so ti ljudje sa- mo orodje v rokah drugih, navadno le malo vidnih ljudi.

Tisk je eno izmed najmočnejših sredstev za dosego namenov kapitala. Najmočnejše na eni strani zato, ker gre tisk med množice, na drugi strani pa, ker ga je mogoče z denarjem ustvariti. Kar je pa z denarjem možno doseči, to je za kapital malenkost. Kapital se trudi zlasti, da bi dobil vpliv pri najboljših in kar mogoče najbolj razširjenih listih. Skrbno pa- zi, da se ne bi zvedelo v javnosti o tem vplivu. Čimbolj izgleda kak list neodvisen, temveč usluge lahko napravi podkupovalcu.

V novejšem času izdajajo razna večja po- djetja tudi svoja lastna glasila, toda največ za svoje uslužbenstvo: za delavce in uradnike. Podjetje sicer dobro ve, da med količjak izo- braženim uslužbenstvom s takim listom, ki seveda govori le v dobrobit podjetja in upra- ve, ne bo veliko doseglo. Toda po tistem sta- rem psihološkem zakonu, da se celo od očitne laži nekaj prime ljudi, če se dostikrat ponav- lja, se zdi, da podjetju tudi taki listi vsaj toliko koristijo, kolikor se zanje potroši.

Sedaj ob pričetku prosvetne in zimskošportne sezone pa bo morda potrebno ali vsaj koristno posvetiti z dovolj jasno lučjo tudi v mescen- sko pokroviteljsko pospeševanje prosvete in športa od strani našega, za „narodno prosveto radodarnega“ kapitala.

(Dalje prihodnjič.)

Pomemben dar

za napredek planinstva na Gorenjskem

Kraljevska banska uprava se je pri dodeljo- vanju podpor spomnila z znatnim zneskom tu- di Valvazorjevega doma pod Stolum, ki spada v upravno področje kranjskega planin- skega društva.

Da bi uresničila davno željo vseh planincev, postaviti v Karavankah lepo planinsko postoj- janko, se je morala podružnica zadolžiti. V današnjih časih pa naravno le s težavo izpol- njuje točno svoje obveznosti. Zato ji je s podporo tem učinkovitejše pomagano.

Gospod ban je z velikodušno gesto vtil no- vega poleta odbornikom in dal poguma, vztraj- no nadaljevati započeto delo v prosep slo- venskega planinstva. Bodi mu na tem mestu izrečena najtoplejša zahvala! Prav tako je društvo dolžno zahvalo g. dr. Megušarju, ki se je ponovno izkazal kot zvest pobornik sloven- skega planinstva s tem, da njegovo delo ob vsaki priliki učinkovito podpre, kadar odpove- do skromne sile društva.

Ko to poročamo slovenski javnosti, šamo že- limo, da sledi lepemu zgledu in s svojim obi- skom dokaže, da ume ceniti prizadevanje me- rodajnih činiteljev — postaviti trdne temelje za vzgojo zdravega in zavednega slovenskega rodu.

Gospodarstvo

Sadjarji, pozor na zajca!

Škoda, ki jo iz leta v leto povzroča po naših sadonosnikih poljski zajec, je prav občutna. Saj je po uradnih ugotovitvah v pretekli zimi bilo samo na področju kranjskega okraja po- polnoma uničenih ali vsaj močno poškodova- nih nad 12.000 sadnih dreves in znaša povzro- čena škoda po objektivni ceni nad tri četrt milijona dinarjev.

Da se čim bolj prepreči nadaljnje škod, be sadnih dreves po poljskih zajcih, opozar- jamo vse posestnike sadnih vrtov, da pravo- časno in zadostno zavarujejo zlasti mlajša (do 20 let stara) sadna drevesa na ta način, da jih zadostno ovijejo s slamo (tudi koruzno), ali pa okrog debel namestijo žične mreže, oz. mreže iz obrezlin pri žagah, katere na najce- nejši način lahko sami doma napravijo. Prav dobro se je obneslo tudi zavarovanje dreves pred zajci s suhim smrekovim lubjem, ki ga je treba oviti okrog debela in pritrditi. Glavno je, da je deblo dovolj visoko in tako zavarov- vano, da ne morejo zajci niti ob visokem sne- gu do njega.

Dalje se je na podlagi izkušnj praktičnih sadjarjev dognalo, da so poškodbe sadnih dre- ves po poljskih zajcih mnogo manjše v sado- nosnikih, ki so bili očistiženi že v jeseni ter se je pustilo iztrebljene, sveže veje na licu me- sta kot hrano za zajce.

Na podlagi večletnih opazovanj je tudi ugo- tovljeno, da zajci prav radi glodajo posame- zna drevesa že v zgodnji jeseni (dostikrat v septembru ali oktobru) zaradi tega nujno pri- poročamo izvršiti zavarovanje dreves pravo- časno, to je takoj.

Podplat je koža...

115 stopnic. Kje? V Kranju, do zdravnika bolniške blagajne. Res. 85 navzdol in 30 na- vzgor do zdravniške sobe. Ali obratno: 30 na- vzdol in 85 navzgor do Jelenovega klanca. Sape nič koliko. Pa tako vsak dan in za bol- nika vsake vrste. Nič srce ali revma, nič sla- be noge ali vročina in naduha, ampak težke, nerodne stopnice za bolnega. Se zdrav jih ob- čuti. Pa bi še šlo, če bi zmerom poletje in lepo bilo. Kaj pa v jeseni, v dežju. Ali po- zim? v snegu in ledu? Tedaj pa, joj, prejoji! Dol ali gor, naporno dovolj in opasno, ojoj! Najboljše tako: Z vrha po vseh štirih navzdol, sreča ali nesreča je tu. Končno tudi zdravnik. Obisk je končan. S strahom nazaj. Ubogo sr- ce, ubogo noge! Počasi, previdno, stopnja za stopnjo, večkrat počitek, da se duša priveže in zopet naprej s težavo do vrha, kar se zdra- vega krha.

Tako delavec-bolnik vsak dan. Čudno za- res da dom zdravja od rok je postavljen in bol- nikom v še večjo muko pripravljen!

*

V najnovejši dobi mnogokje čitamo o prikri- vanju blaga, ki ga ali primanjkuje ali ki se mu cene višajo. Vsega nikomur ni mogoče povedati zato, ker ali ne ve, ali pa je zavito še v uradne in poslovne tajnosti.

Med raznovrstnim blagom (živili in potreb- ščinami), ki so ga lastniki težavirali, pa do danes nismo našli znamenja modrosti — to je navadne kuhinjske soli, četudi brez soli ni nobena jedča dobra. Nekateri trdijo, da zato ne, ker se je sol v najnovejši dobi poceni- la, drugi pa da zato ne, ker časopisje često zatrjuje, da soli ne bo manjkalo v trgovinah, če je pa zmanjka v glavi, nič zato.

Sadonosnike je med zimskim časom, zlasti ko leži visok sneg, treba večkrat pregledati ter even. nedostatke popraviti.

S tem razmeroma lahkim in cenem ter za lastnika sadnih vrtov obveznim zavarovanjem sadnih dreves bo marsikateri sadjar obvarovan občutne gnotne škode, prihranjen pa mu bo tudi veliko nepotrebnega razburjenja in so- vrašstva do lastnikov oz. najemnikov lovišč.

Kmetovalci, preskrbite si pravočasno dovolj ne količine kalijevih gnojil za gnojenje krompirja, pese, travnikov, deteljšč in drugih poljskih sadežev.

Na oral (0,37 hektarja) je treba dati 100 do 150 kg kalijeve soli.

V sedanjih razmerah je potrebno, da si vsak kmetovalec že pred Božičem ali najka- sneje v januarju zagotova potrebno količino kalijevih gnojil, to so 40%na kalijeva sol, za gnojenje ranega krompirja, sadonosnika, do- mačega vrta, zelenjadi, vinograda in hmelja in 48 do 52%mi žvepleno kisli kalij.

Če pravočasno gnojimo, imamo vedno izred- no dober uspeh.

Naročite torej takoj preko vaših zadrug po- trebno količino kalijevih gnojil, da bo ta pravočasno na razpolago. Pri sedanjih dobrih cenah vseh kmetijskih pridelkov mora vendar vsak kmetovalec stremeti, da več pridelja in da je pridelek boljši. To se pa doseže na naj- cenejši način s pomočjo pravilne in zadostne uporabe umetnih gnojil, v prvi vrsti pa z zadostnim gnojenjem s kalijevo soljo.

Delavski obzornik

Organizacija vzbuja strah.

Tako pravi marsikdo. Strah pred organiza- cijo ima predvsem podjetnik, ineditelj kapitala. Vzbuja se strah zato, ker gleda vsak v dru- ženih vrstah odločno zahtevo za zboljšanjem delavskih ali nameščenskih pravic. Delodajalec pa se vsaki zahtevi vedno upira. Ne gre glad- ko pri urejanju spornih vprašanj. Mnogo- krat so tudi zahteve teh ali onih pretirane. Nastop delavskih zaupnikov je včasih pretir- ni premalo složen. Ni premišljen. Vsaka akci- ja hoče z enim zamahom rešiti več, kot je trenutno potreba. Zdi se, da se to predvsem ono kar delodajalcem, ki delavstvu dele do- bro in zlo, vzbuja strah. Strahu pa ne bi vzbujali z zmernim nastopom in ako bi pre- tiranost odvrčali. Počasi zidamo stavbo: ka- men do kamna — palača. Počasi z borbo za delavske pravice! Vztrajno delo, premišljeno in preudarno prizadevanje prinašata uspehe, a nikdar razočaranja.

Korak za korakom, vztrajno in premišljeno stopaj pri delu za svoj in drugih blagor, pe- pregovorju: zrno do zrna — pogača.

Drobne novice z Jesenic

Regulacija Lampetove ulice. Te dni se končajo dela pri regulaciji Lampetove ulice. S škarpami in ureditvijo ograj je dolga ulica primerno obliko.

Telefon k Sv. Križu. O telefonu in pošti pri Sv. Križu se je prešlo že mnogo tinte in se natipkali kupi aktov. Intervenerali so za zgraditev tega telefona najrazličnejša društva in vplivne osebnosti, toda do zadnjega časa je bil edini uspeh ta, da se je večal kup aktov. Sedaj smo izvedeli, da se je v tem oziru vendar nekaj ukrenilo. Direkciji pošte je naročeno, naj predloži načrt in proračun za ta telefon. Torej vsaj to prvo, kar je pri vsakem delu potrebno.

Občni zbor Krekovega prosvetnega društva se je vršil v sredo pred praznikom Vseh svetnikov. Bilo je veliko zanimanja, saj je prišlo na zbor celo več članov prosvetnega društva s sosednje Koroške Bele. Občnega zbora sta se med drugim udeležila tudi g. župan Tine Markež in banski svetnik g. Peter Arnež. Skoro brez izjeme vsi odseki so podali v prosvetnem tonu sestavljena poročila o delu v preteklem letu. Dosedanji predsednik g. Savinšek Stanko je podal pregledno poročilo o gospodarskem stanju društva. Gospodarska moč društva je prav razveseljiva. Pri volitvah sta bili vloženi dve listi. Zmagala je lista, katere nosilec je bil Smolej Albin. Upati je, da bo g. Smolej svojo solidnost in delavnost prinesel tudi v društvo, kakor je to storil

pred dvema leti, ko je bil podpredsednik društva. Delo mu bo toliko lažje, ker bo užival podporo vseh zavednih jeseniških katoliških prosvetarjev in zlasti naših mladinskih organizacij. Na obnem zboru je bilo poudarjeno, da bo težišče letošnjega prosvetnega dela moralo biti pri naših mladinskih odsekih: fantovskem in dekliškem. Kakor je bilo na obnem zboru razvidno, bodo pri prosvetnem programu društva z vso vnemo sodelovali tudi naši študentje, ki so se z veliko živahnostjo udeležili zbora.

Usodna netočnost. V petek dne 25. oktobra je umrl v ljubljanski bolnišnici bivši jesenčan g. Franc Čuden, lesni manipulant. Naslednji dan ob polni 12. je prejela občinska pisarna na Jesenicah brzojav iz bolnišnice, da je g. Čuden umrl in da naj obvesti njegovo ženo Ano, stanujočo na Savi 93, to je pri g. Sablatniku. Toda pri označenih hiši niso poznali Ane Čuden. Tu di policija je izjavila, da nima odgovarjajoče stanovanjske prijave za Savo 93. Tako gospa soproga ni bila obveščena o smrti in je prišla v Ljubljano šele po pogrebu moža. V Ljubljani je nekdo v bolnišnici dal napačno prijavo stanovanja. Ga. Čuden stanuje namreč ne v jeseniški ampak na Koroškobelski občini in sicer na Javorniku 93.

Odlikovanje. Sreski načelnik g. dr. Ivan Vrečar je v sredo, dne 6. novembra izročil v župnijski pisarni na Jesenicah g. kaplanu Godini J. odlikovanje Jugoslov. krone 3. stop.

TEDENSKÉ NOVICE

KRANJ

Osebné spremembe. Po službeni potrebi je bil premeščen od tukajšnje davčne uprave k davčni upravi Ljubljana mesto g. Gričar Jožef, nameščena pa je bila gdč. Rus Renata, oba začasna davčna eksekutorja.

Pota na Klanec čakajo izboljšanja. Sedaj, ko je nastopilo slabo vreme, so pota blatna in zalita z vodo. Niso namreč urejeni odtoki. Zato bo prav, če občina popravi poto pred zimo, da bodo v takem stanju, kot je to primerno za ta del občine.

Podružnica društva združenih slovenskih nameščenecv prireja v soboto 9. novembra ob 8. uri zvečer v prostorih „Stare pošte“ nameščenski sestanek. Važna poročila bodo podali domači odborniki in zastopnik iz Ljubljane. Ne bo to samo članski sestanek z golo stanovsko vsebino. Sestanku hočemo dati značaj družabnosti, ki nam je ravno v sedanjem času tako potrebna. Nihče naj ne manjka, vsi na sestanku in prijateljski razgovor.

Kavo, čaj v eni minuti —
dobite samo v slaščičarni ŠINK

Vlomili so v shrambo za živila v noči od 4. na 5. novembra in pokradli vse za zimo pripravljene življenjske potrebščine in gospodinjstvo potrebščine (masti, mlo, plašča in cevi za kolo itd.) v stanovanju tuk. km. letj. referenta Werniga na Rupi v novi hiši poselnika Strupija, p. d. Grenkeva. Prizadeta uradna družina, ki navedenih stvari in živil v trgovinah še do polovice ni plačala, ima okrog 3000.— din škode.

Manjša količina živil je bila istočasno in v isti hiši pokradena tudi družini Vrtačnikov.

SKOFJA LOKA

Naš oder. Ob nabito polni dvorani so naši igralci na Vse svetle zvečer odlično podali Li povi-Sovretovo vsesvetko igró „Mrtvaški ples“. Igró je odlično režiral g. kaplan Melhior Golob. Vsekor moramo omeniti naravnost umetniško scenerijo in igró svetlobe, ki sta izpopolnjevali druga drugo. Ne moremo pa preko lika heraca in lika smrti, ki sta ju igrala gospod Žen in Finžgar Franc. Sploh pa je „Mrtvaški ples“ prikazal nov način igró na naših podeželskih odrih.

Za žegnanje pa pripravljajo igralci Društve, nega odra težko pričakovano veseligró „Matjaev Matija“. Ker bodo sodelovali naši najboljši humoristi z Blaževim Pepetom na čelu, je uspeh igró že vnaprej zagotovljen. Kdor se hoče namestiti ta večer, naj kar pride gledat Matjaevega Matijo in njegove burke. Rezervirajte vstopnice v trgovini Finžgar Lado.

Letos je pri nas splošno vodilo v društvenih prireditvah: čim manj filmskih in čim več gledaliških predstav. Prav radi tega bo sezona na našem društvenem odru še zelo, zelo bogata.

Vstanite, oj mrlič! Fantje ločani, ali vas res ni prav nič strah? Povod okoli nas za praznike lepo pritrkavajo, v našem zvoniku pa je na praznik Vseh svetnikov in na praznik Kristusa Kralja tako žalostno vabilo k sv. maši, da je bilo poštemu človeku kar hudo.

Fantje, poprimite, da se bo o praznikih spet razlegalo slovesno pritrkavanje po vsej Lokli! Na božji njivi o Vseh svetih. Letos so nam krizanteme obetale, da bodo naši grobovi en sam cvet. Še teden dni pred praznikom si vi videl povsod po vrtilih na tisoče cvetov krizantem, ki so jih negovale nežne ročice s tiho željo v srcu: da bi bil njen ali njegov grob čim lepši.

A muhasto vreme je skoraj preprečilo vse upe in nade. Sneg, ki je zapadel, je uničil tri četrtine belih cvetov. Grobove pa je pokrila bela odeja.

Ljudje so sicer na popoldne pred praznikom, ko je vendar nehale snežiti, odkopali grobove in jih rešili snega. Tudi s cvetjem, ki pa ni bilo več tako lepo, so jih odeli in na praznik popoldne je zagorelo na njih stotine in stotine svečk.

Ob štirih popoldne je prispela dolga procesija iz farne cerkve na pokopališče. V kapeli so odpeli „Libero“ nato pa je bila žalna svečanost pred spomenikom padlih vojakov iz svetovne vojne, danes še tisočkrat bolj pomembna ob teh krvavih časih.

Pevci so zapeli pod vodstvom g. Mateka Jožeta „Poljana toži“ in „Oj Doberdob“.

V vednost merodajnim. Splošna želja je, da bi voljo vodstvo oddari revne otroke samo in naj se ne veže pri tem na kakršnokoli drugo karitativno društvo. Mislimo, da bo to najbolj prav. Sola vendar ne sme biti enostransko usmerjena, ampak bi morala biti le katoliška in slovenska.

PRIMSKOVO

Prav od srca se boste nasmejali in dodobra razvedrili, ako pridete v nedeljo 10. novembra popoldne ob 4. uri v Prosvetni dom na Primskovo. Tam bo odigrana posrečena burka „Trije tički“. Vloge so v rokah prav dobrih igralcev, ki vas bodo imenitno zabavali, da boste za nekaj časa popolnoma pozabili vse skrbi in težave.

Vstopnina: sedeži po 6 in 5 din; stojšča po 3 din. — Pridite torej v velikem številu.

NAKLO

Preteklo sredo zvečer nam je g. Anton Švelc v poldrugo uro trajajočem predavanju lepo razložil svoje doživljanje tekom osemletnega služ-

bovanja kot izseljeniški duhovnik v Franciji in posebej doživljanje ob vpadu Nemcev v Francijo. Predavanje je bilo dobro obiskano in hvaležni poslušalci se gospodu predavatelju zahvaljujejo za zanimivo predavanje tudi tem potom. Danes in prihodnjo nedeljo v prihodnosti Prosvetno društvo Jalenovo igró „Dom“.

Blagoslovitev vaškega znamenja. Pivčani se postavijo. Kar na tistem se podri staro vaško znamenje in na istem mestu postavijo res lepo, novo znamenje, posvečeno Kristusu Kralju. Irtetko nedeljo je novo znamenje blagoslovil preč. gospod Matija Škerbec. Znamenje, ki stoji ob bivši državni cesti, je res lepo umetnina.

DUPLJE

Gasilske volitve. V nedeljo 3. 11. je imela tukajšnja gasilska četa izredni občni zbor z volitvami, kajti doslej je imela prisilno upravo. Pri tej priliki smo videli, komu je za konstruktivno delo, komu pa je mar samo za oblast. Zelo je bilo bivšim funkcionarjem žal za izgubljenimi položaji, zato so kar besneli in bi se bili radi celo pretepali.

Odbor se je skunstruiral iz sledečih gg. odbornikov: predsednik Šter Mihael, poveljnik Snedc Franc, podpoveljnik Škerjanc Peter, tajnik Koselj Ivan, blagajnik Škerjanc Janez, oddelni vodja Grašč Franc in Gradišar Janez. Upamo, da bo sedaj mir, ko je občni zbor v redu potekel. Bivši izključeni člani pa so se bridko uračunali, ko so prišli na občni zbor in upali na ponovno izvolitev.

KRIŽE

Igra „Plavž“ se na splošno željo občinstva v nedeljo ob 3. uri popoldne ponovi. Ker je za igró veliko zanimanje si preskrbite vstopnice že v predprodaji pri g. Lupša v Križkem domu.

Občinsko smetišče. Na parcelo poleg Kriškega doma je navozil g. Župan J. več voz zemlje in kamenja, tako da leži že celo poletje vrsta kupov in izgleda, kot bi bilo tam občinsko smetišče. To pa vasi kot letoviščarskemu kraju ni posebno v ponos. Skrajni čas je, da se navožen material izravna ali odstrani.

Vprašanje kamnoloma na parceli Preska v Tržiču še vedno ni rešeno, čeprav je minulo že 17 mesecev, odkar je naša občina prejela prepoved odvoza gramoz. Skrajni čas je, da začne občinska uprava misliti na rešitev tega perečega vprašanja, da se bo sčvar uredila vsaj do zgodnje spomladi.

PODBREZJE

Preteklo nedeljo je naše Prosvetno društvo polagalo svoje račune o delu preteklega leta. Iz poročil odbornikov je razvidno, da se je mnogo delalo, kakor morda še nobeno leto. Priprave za gradnjo našega novega Farnega doma so pri kraju in pričakovati je, da bo isti še do zime pod streho. Toda spričo toliko dela za dom prosvetno delo ni spalo. Novoizvoljenemu odboru, ki je po večini prejšnji, želimo, da tudi v bodočem letu dela z nezmanjšano agilnostjo.

Igra. Kot prvo predstavo v letošnjem letu vprizori naše društvo v nedeljo 10. novembra v Ga. domu ob 3. uri popoldne resno kmečko igró „Grobovi“. V tej igró nam pisatelj Janez Jalen prav lepo prikaže življenje naše kmečke vasi, ki živi na zunaj tako tiho in mirno življenje, pa je vsa polna življenjskih pretresov. Vabimo domače in okoličane, da pridejo pogledat!

CERKLJE

V nedeljo so zvedeli cerkljanski orožniki, da se nahaja v gostilni Bolka v Zalogu nevarni vlomilec Županc, p. d. Kosov iz Zaloga, ki je pred kratkim zbežal z nekim tovarišem iz mariborske kaznilnice. Orožniki so prišli v gostilno in vinjenega ubežnika ujeli ter ga nato v četrtek odpotali spet za železne rešetke.

PREDDVOR

Javna dela so bila letos v Preddvoru na višku. Se nobeno leto se ni toliko gradilo kot letos. Kraljevska banska uprava — odsek za urejanje hudornikov — je uredil in regularil potok Suho, ki teče skozi Preddvor. Delo je res odlično izvršeno in bodo imeli koristi od regulacije še pozni rodovi. Saj pa je bilo tudi nujno potrebno, da se potok uredi, ker se je sedaj zadrževala v njem vsa nesnaga. Proračun je predvideval din 45.000 din stroškov in tej vsoti je prispeval krajevni turistični odbor 30%.

Sreski čestni odbor je v letošnjem poletju skozi Preddvor izpeljal cestno kanalizacijo, ki se je posebno sedaj v jesenskih in deževnih dneh pokazala kot nujno potrebna. Pred ljudsko šolo je krajevni šolski odbor napravil lični hodnik z ograjo. Ker je bil cevovod za vodovod Preddvor in za Kranj radi slabega Detelovega jezva v nevarnosti, je odsek za urejanje hudornikov na potoku Bistrici zgradil nov jez iz betona, tako da je vsaka nevarnost odstranjena.

Zasebna gradbena delavnost je bila tudi dobra. Saj sta v gradnji spet dve villi.

„Deseti brat“ na odru Prosvetnega društva v Preddvoru. V nedeljo dne 10. novembra ob polni štirih popoldne bo otvoritvena predstava letošnje igralske igralske sezone v Pred-

dvoru. Vseba na igró je posnela po znanem Jurčičevem prvem slovenskem romanu. Vse prijatelje prosvete vabimo, da si ogledajo to igró, ker prav v današnjem času nam je potrebno to, kar je res slovensko.

V 85 leta svoje starosti je umrl Križar Jože. „Tkvčev oče“ iz Potoč. Pokopali so ga v torek. Pred leti je obhajal zlato poroko in če bi mu še živela žena, bi bil dočkal biserno. Vseskozi je bil veren in vzoren družinski oče in je lepo številno družino lepo oskrbel. N. v m. p.

TRZIC

II. Prosvetni večer bo zopet v nedeljo 10. novembra ob polni osmih zvečer. Prvi prosvetni večer v nedeljo je privabil toliko ljudi, da je bila dvorana nabito polna. Ob slikah nam je izseljeniški duhovnik g. Švelc iz Kranja prikazal življenje slovenskih izseljencev v Franciji, pripovedoval nam je o svojem ujetništvu in begu iz Francije.

Sedaj pa je aktualna Grčija. Zato nam bo nedeljski večer ob fotografijah in skiptičnih slikah prikazal Grčijo in njene zanimivosti obenem z doživljanji, ki jih je predavatelj tam doživel.

Prosvetni večer bo v nedeljo zato, ker igró še ne bo. Prihodnjo nedeljo bomo pa že videli na odru krasno grško dramo: „Ljubezni in morja valovi“.

ŠENCUR

Kot vsako leto tako je tudi letos proslavila naša MKZ svoj zahvalni praznik. Toda letošnja proslava je prekosila vse prejšnje. Izredno dolg je bil sprevid, ki je kmalu po 2. uri odšel izpred Prosvetnega doma v cerkev. Na čelu je korakala godba, za njo prapor MKZ, nato celoten odbor. Za njim je korakalo nebroj mladine; vsaka vas z napisom. Težko je bilo presoditi, katere skupina je bila lepša, le šenčurška je bila v primeri z drugimi premajhna! Po končanem blagoslovu v cerkvi in po krasnem govoru, ka ga je imel g. kaplan, so odšli v sprevid nazaj v dvorano. Tu je predsednik Golorej Franc otvoril prireditve in razdelil med tekmovalce diplome in darila. Tekmovalci res zažujajo pohvalo; saj so si kot odsek priborili prvo mesto. Za zaključek je bila še igró „Trma“. Vsa čast in priznanje gre predsedniku in odboru, da je prireditev tako lepo uspeša.

VOKLO

Na Martinovo nedeljo 17. novembra imamo pri nas takimenovani „mali semenj“. Do nedavnega je bilo na Martinovo veliko žegnanje, toda na željo vseh občanov je bilo naše žegnanje prestavljeno na Jernejevo nedeljo. Ravno za Martinovo nedeljo pa pripravljata naše društvo lepo prireditve. Videli bomo namreč igró „Mrtvaški ples“, ki je za ta čas zelo priprava. Programa bo dovolj, zato na Martinovo nedeljo vsi v Voklo v Prosvetni dom.

OLŠEVEK

Naše prosvetno društvo priredi v nedeljo 17. novembra 1940. ob 3. uri popoldne dramo v treh dejanjih „Grobovi“, ki jo je spisal Janez Jalen. Ker je igró zelo primerna za mesec november, ki je posvečen spominu vernih duš, vas k obilni udeležbi vabi odbor.

BESNICA

Prosvetno društvo v Besnici nam je za nedeljo 10. novembra pripravilo izvrstno narodno igró „Noč v golških plazovih“. Vstopnina bo: 1. vrsta 7 din, 2. vrsta 6 din, stojšča 4 din, otroci 2 din. Predstavo bomo videli v Gasilskem domu in k njej vabimo vse prijatelje naše Prosvete.

IZŠLA JE
napovedana knjiga
DR. J. HERFORTA

Zelena
bratovščina

Naročila sprejema
uprava „Gorenjca“
Cena din 53.—

„Iz lovčevega dnevnika“ bi lahko imenovali to knjigo o prirodi in ljudeh, ki jo je spisal lovec-zdravnik. Niso to kake romantične zgodbe, pisane v stilu loveške latinščine. Med čudovito lepe opise narave je pisatelj nanizal toliko življenjske resničnosti, da se te črtice beró kakor novele, ki jih je pisalo življenje samo. Nešteto ljudskih in živalskih usod je opisanih v tej knjigi s tako prepričljivostjo, da človeka resnično zgrabijo. In kar je knjigi v največjo odliko, je to, da avtorju ni glavni namen zabava, temveč tudi pouk. Pa ne s kakšno moralizirajočo tendencnostjo, temveč s pripovedovanjem samim. Bodi kjer koli, na divjem lovu, v zdravniški sobi ali na lovskih pogonih, povsod čutimo, da knjige ni pisal toliko lovec morilec kakor zdravnik, ki ima srce za žival in človeka in mu je glavni namen ohranjanje, ne uničevanje življenja. Kljub resnosti, s katero je knjiga pisana, pa je v njej tudi toliko posrečenega humorja, da se bo bravec resnično zabaval ob njej. — Založba Pastir, Ljubljana

Kupujte „Društveni koledarček“. Zveza športovskih oddelkov je tudi letos izdala za svoje članke in članice ZDK ter prijatelje društveni koledarček, ki je obsežnejši kot prejšnja leta. Koledarček ima mesečni koledar z navodili dela oddelkov v posameznih mescih in poseben belozelni koledar ter pregledna koledarja za 1. 1940 in 1942. Odbornikom bo koristil kontrolnik udeležbe pri sestankih in telovadnih urah. Poleg tega so še važni članki, ki so bogato opremljeni s slikami. Cena koledarčka je kljub povečanemu obsegu in podražitvi papirja ista kot lani, to je 6 din za izvod. Vsak član ali oddsek, ki razporedi 10 koledarjev in zanje nakupi denar, bo prejel za nagrado 1 koledarček brezplačno. Oddelki naj dajo ta izvod revnemu članu, ki si ga sam ne more kupiti.

Sport

Kranj : Maribor 4:1 (1:5)

Za tekmo med SK Krahjcem in ISSK Mariborom je vladalo tudi zaradi nedeljskega nedolžnega rezultata z Ljubljano veliko zanimanje. Mariborčani so precej tidi oreh v slovenski ligi. Zlasti napad je zelo dobro zaigral, toda zaradi izvrstne kranjske obrambe ni zaželel večjega uspeha kako en sam gol. Precej peša mariborska obramba, razen vratarja, ki zanesljivo lovi. Kranjski igralci so pokazali zelo lepo igro, zlasti napad, ki ima stotodstotno zanesljiv hrbet. Moštvo je nastopilo v naslednji postavi: Skarar, Žitnik, Martelanc, Vreček, Baumkirchner, Malej, Grohar, Božič, Grntal, Djukič in Kokl.

Potek igre. V začetku je bila precej enakovredna na obeh straneh, toda kmalu se je pokazala premoč Kranjčanov. Tako je kranjski napad prodrl mariborsko obrambo. Božič pada na sredo in Kokl postavi v 16. minuti razmerje 1:0 za Kranj. Maribor ogroža kranjska vrata, toda rezultat se ne spremeni. Kranjčani še dalje napadajo, toda trikrat zastreljajo lepe priložnosti. Tako ostane v prvem polčasu razmerje 1:0 za Kranj.

V drugem polčasu. Lepo podano žogo z levega krila pošlje Grntal v 7. minuti v mariborska vrata 2:0. V 14. minuti prodre Grntal in vodi sam žogo do mariborskih vrat, kjer jo po lepem strelu v 14. minuti zabije v nasprotnikova vrata 3:0 za Kranj. Zdaj je sledil še pravi napad Mariborčanov. Sledila je cela vrsta kotov proti Kranju in kot v 21. minuti Mariborčani izkoristijo ter Ogrizek z glavo doseže častni gol za Maribor 3:1. Grohar strelja ponovno in v 34. minuti sledi 4:1 za Kranj. Tekmo je šodil g. Vrhovnik v splošno dobro.

Zmagla Kranja nad ISSK Mariborom ne preseneča. Zaradi poraza pa je ISSK Maribor padel za eno mesto nazaj in je šodaj s svojimi šestimi točkami na sedmem mestu. Kranj svojega položaja na tabeli še ni menjal.

Pojasnilo k nogometni tekmi SK Slovan (Naklo) : SK Ljubelj (Tržič). V zadnji številki vašega lista z dne 20. oktobra ste priobčili

članek pod gornjim naslovom, ki pa je vse skozi neresen, čen in katerega glavni namen je, oblatiti naš klub in s tem zmanjšati uspehe, ki jih je SK Slovan dosegel v letošnjem letu, obenem pa ublažiti poraz, ki jih je doživljal SK Ljubelj od našega kluba v Naklem in v Tržiču, ko si je naše moštvo priborilo na športnem dnevu pokal. Naše surove igre, sodnik ni mogel videti, ker se kaj takega sploh ni dogajalo, pač pa smo opazili nešportno vedenje igralcev in funkcionarjev SK Ljubelja, za kar pa so prejeli zaslužen kaznen.

Smešne pa so trditve, da za nas ni kazenskega pravilnika ter da lahko igrajo z neveh. igr. Svetujemo člankarju P. F. naj vestneje prebira Službeni vestnik SNZ. Da obvarujemo naš klub pred sličnimi napadi, SK Ljubelj pa pred porazi, prekinjamo vse športne odnose s SK Ljubeljem.

Za SK Slovan (Naklo) F. T.

OBJAVE

OPOZORILO.

Davčna uprava v Kranju opozarja davkoplačevalce, posebno one iz oddaljenih krajev, da so uradne ure ob običajnih sejmških dneh to je ob ponedeljkih in petkih spremenjene. Potrebo po spremembi uradnih ur ob teh dneh je narekovala splošna želja okoliškega prebivalstva, ki pri dosedanjih deljenih uradnih urah ni moglo urediti pri tukajšnji upravi vseh uradnih poslov.

Vsled tega bodo v bodoče uradne ure pri tukajšnji davčni upravi ob ponedeljkih in petkih od polni 8 do 14 ure z zaključkom blagajne ob polni 13. uri.

ODLOK.

Na predlog gradbenega vodstva za ureditev cest okoli Brda, a na osnovi čl. 6. obč. c. reda odredjam zaporo banovinske ceste št. 2-112 na odseku Kranj-Kokrica za ves promet. Promet naj se usmeri po banov. cesti št. 2-113 Naklo-Kokrica. Predoslje — Britof. Gradbeno vodstvo je označilo zaporo z mednarodnim znakom. Okrajno načelstvo v Kranju.

MALI OGLASI

Za vsako besedo v malih oglasih se plača D. 0-50. Najmanjši znesek je 8 D.

Važno! Modroce, otomane, spalne divane itd. izdeluje solidno in po nizki ceni BERNARD MAKŠ, tapetnik — Na skali št. 5. (v hiši g. Šipica)

Sivahne stroje najugodnejše kupite pri Zevniku v Strazišču.

Služkinjo, mlado, zdravo in pridno išče boljša družina. Pomočnica na upravo pod „120“

Opremljena soba z eno ali dvema posteljama se odda s 15. novembrom. Naslov v upravi.

Sivahni stroj rabljen, prodam za din 900—. Zevnik, Strazišče.

Dvosobno stanovanje s kuhinjo in pritlikinami se odda takoj. Strazišče 319.

Stanovanje, dvosobno s kuhinjo se odda čisti stranki. Naslov v upravi.

Dvosobno stanovanje s kabinetom, kopalnico in vsemi pritlikinami se odda takoj. Naslov v upravi.

Prodaj pisalno mizo, veliko, pisalni stroj, Smith & Bros, rabljen in Mayerjev leksikon, 15 novih zvezkov, 7. izdaja. Naslov v upravi lista.

Kupim otroški športni vozček. Soršek, Laboré 15

Rokavica, leva, rumeno svinjsko usnje, št. 8-1/4, je bila izgubljena pred kakimi 3 tedni v Kranju ali na cesti proti Naklem. Proti nagradi 30 din naj se odda v upravi „Gorenjca“.

Starejšo žensko, pošteno, vajeno kuhanja, pranja, klevskih in poljskih del, iščemo za takoj. Naslov v upravi lista.

Iščemo perico, ki bi za stranski zaslužek prala in likala perilo za ugledno družino. Naslov v upravi lista.

VINA

dolenjska, štajerska in sploh vseh vrst. kupite pri Centralni vinarni v Ljubljani - Frankopanska ulica 11.

Za Miklavža najprimernejša darila: ure, zlatina, nalivne pereša, kristal itd.

B. RANGUS - KRANJ

KR. DVOR.

JUVELIR IN DOBAVITELJ

Sprejema hranilne vloge in tudi vloge na tekoči račun. Hranilne vloge se lahko vplačujejo tudi potom Pošne hranilnice in so vlagateljem te položnice na razpolago.

Hranilne vloge se obrestujejo po 4% in so vlagateljem vedno na razpolago. Vezane vloge s tri mesečno odpovedjo se obrestujejo po 5%.

HRANILNICA IN POSOJILNICA
V KRANJU R. Z. Z N. Z. LJUDSKI DOM

PODLJUBNIŠKI

HRIBAR

POVEST IZ ŠKOFJELOŠKIH HRIBOV

Ustavila sta se na poti pod Hribarjevim delom. Na njem so rastle ogromne smreke, da jim daleč ni bilo enakih. Vzpenjale so se tako visoko pod nebo, da si moral nagniti glavo daleč nazaj, če si jim hotel videti do vrha.

„Lepe smreke!“ je menil Hribar.

„Saj so res še nekam,“ je potrdil Dolinar.

Stopila sta s poti v gozd. Hribarjev del je bil kar precej širok in je segel visoko gori pod Tošč.

„Kar začniva,“ je menil Hribar.

„Pa dajva,“ mu je potrdil Dolinar.

Dolinar je vzel sekuro in zaznamoval z njo smreke, tako da je odkrnil na spodnji strani nekaj ljubja, vsaki, ki mu jo je pokazal Hribar. Zraven sta jih tudi štela. Izbirati je bilo lahko, ker so bile smreke debele in jih ni bilo treba niti meriti.

Ni še minila ura, ko je dejal Hribar: „Sto petdeset! Dovolj jih bo. Še za te mi je žal, a kaj hočemo?“

„Če je dovolj, pa naj bo, se je strinjal tudi Dolinar.

Odpravljala sta se proti domu. Hribarja pa so žulili še dinarji, ki jih je imel pri sebi. Zato je zavil k Hojkarju, kjer je ostal prav do pozne noči in pridno pil žgano kapljico.

Zato seveda ni mogel videti, kako je njegov spremljevalec zavil po stezi navzgor in odšel nazaj v gozd, kjer je zaznamoval še petdeset novih, lepih smrek...

Ko je Dolinar prišel tisti večer domov, je naročil pri večerji hlapcem:

„Jutri na vse zgodaj morate v Hribarjevo pod Tošč, kjer je zaznamovanih dvesto smrek. Posekali jih boste, razžagali in spravili na pot!“

Hribar pa je oni večer komaj prilezel domov. Ura je že bila polnoč, ko je komaj stoječ potkal na izbično okno in poklical hčer. Ko je Micka kolikor močogo hitro prišla pod okno, je našla očeta na tleh. Zganje ga je premagalo.

Le s težavo ga je spravila na njegovo ležišče v hišo. Ko je legla, se je prekrizala in tiho zamolila za očeta in za dom: „Oče naš, kateri si v nebesih...“ Solze so ji zalivale oči.

Drugo jutro so na vse zgodaj začele padati smreke v Hribarjevim in čez teden dni jih je ležalo dvesto. In teden zatem se je Hribar oglašil pri Dolinarju. Ta mu je odšel še trindvajset furjev na roko, kolikor je vrglo dvesto kubikov lesa, katerega je dal sto petdeset smrek.

Hribar je odšel v mesto. Pofačnal je dolg pri krčmarju, sodniji, trgovcu, odvetniku. Pa je še nekaj ostalo.

Takrat ga ni bilo ves teden domov in ko je prišel, je bil brez beliča v žepu.

Janez je klel, France tudi, Micka pa je bridko jokala, ko so izvedeli, zakaj so padle smreke.

Hribar je tiste dni hodil po domačiji, kakor da bi bil na nji tujec.

III.

Pri Gabrovih pa je bilo življenje drugačno. Oče je delal, skrbel, se trudil in se briga za vse: ljubil je ženo in otroke. V hiši je vladalo lepo razmerje med starši in otroci. Niso poznali jeze, ne sovraštva, ne preprirov, ne pijančevanja.

Dvoje otrok je Gabrovima lajšalo in osrečevalo zakonsko življenje, ki sta že oba pod vrhom. Matevž je bil krepak, zdrav in rdeč štirindvajsetleten fant. Velik je bil in močan; da mu daleč ni bilo enakega. Bil je prijazen in priljubljen med fantovsko pa tudi med dekliško družbo. Marsikatero hribovsko dekle je gojilo v srcu

tihe upe, a on se za vse take reči ni veliko zmenil, bil je izvrsten šaljevec in prav dober pevec. Ančka, njegova sestra, je komaj dopolnila dvajseto leto. Bila je prav čedno dekle, pridna in delavna. Znala je prijeti za vsako gospodinjinsko delo. Pa tudi na polju je bila ena prvih v vasi. Če so bili Hribarjevi in Gabrovji med sabo sprti, moramo pri tem vedeti, da se je samo Hribar držal grdo na Gabrove, dočim so bili Hribarjevi: Janez, France, in Micka, ter Gabrova dva: Matevž in Ančka, najboljši prijatelji. To je še posebno jezilo Hribarja.

Hribarjev Janez je kmalu potem, ko je oče prodal smreke pod Toščem, neko soboto imel opravka pri kovaču v Loki. Nekaj se mu je pokvarilo pri vozu in ga je še v četrtek potegnil h kovaču, a danes je šel povprašat, če je že gotovo. Pa še ni bilo. Hitel je urnih korakov po poti za Puštalskim gradom, mimo Bubleža, čez mostiček pri Dobravi, kjer je tiho zaklel, mimo Dobrave ter se vzpenjal že po poti proti Burjevcu. Skoro vroče mu je bilo, če prav ni bilo nič kaj tople in je prav mrzlo pihalo od snežnikov. Nagla hoja in strma pot sta ga ogrela. Janez je komaj dopolnil petindvajseto leto. Med potjo je razmišljal, kako hudo je doma. Oče pijanec, zapravljivec. On, France in Micka pa delajo in se trudijo noč in dan, a vse skupaj nič ne poma-ga. Domačija bo šla, če se ne najde prav kulna rešitve. Kako mu je že rekel oni Ločan? Očeta je treba spraviti pod kuratelo, če mu noče dati posestva, on pa naj se oženi.

Take in podobne misli so mu rojile po glavi, ko se je začel spenjati po strmi gozdni poti nad Burjevcem. — Da, da; oženi se! To je lahko reči. A kako? Oče posestva ne bo dal. Toliko ga že pozna! Edina pot bi bila, če bi ga spravili pod skrbstvo. Vsa vas in vse mesto lahko pričata, kak zapravljivec je. Hudo mu je bilo, ker je v srcu očeta ljubil. Končno pa tudi kakšno življenje bi bilo tudi pri hiši potem.

(Dalje prihodnjič)